

OPINIE I KOMENTARZE FRDL

OPINIA nr 5/2022

ODŚNIEŻANIE JAKO OBOWIĄZEK ZARZĄDCÓW DRÓG. REGULACJE PRAWNE I PRZEGLĄD MIEJSKICH PRAKTYK

dr Radosław Zych
Instytut Nauk o Polityce i Bezpieczeństwie
Uniwersytet Szczeciński

Wstęp

„Zima znów zaskoczyła drogowców” – to hasło powtarzane jest przez uczestników życia społecznego za każdym razem kiedy spadną obfite opady śniegu. Owe zjawisko atmosferyczne z pewnością wywołuje zagrożenie w sferze bezpośredniego poczucia bezpieczeństwa jednostki¹. Z drugiej strony, odśnieżanie nie jest dowolną czynnością faktyczną, której dokonanie uzależnione jest od preferencji kogoś. Już te względy zaświadczać, że dla badacza problemy te mogą być wdzięcznym tematem analiz, także jako zjawiska politologiczne i prawne. Celem niniejszej analizy jest próba zidentyfikowania całościowej treści obowiązku odśnieżania w systemie prawnym RP i dokonanie przeglądu sposobów jego wykonywania przez samorządy terytorialne. W opracowaniu zostaną syntetycznie ukazane orzeczenia administracji oraz orzecznictwo sądowe.

¹ W dniu 28.01.2006 r. doszło do największej katastrofy budowlanej w historii powojennej Polski. Wydarzyła się ona na terenie pawilonu Międzynarodowych Targów Katowickich, w czasie gdy odbywała się tam międzynarodowa wystawa gołębi pocztowych. Na skutek błędów eksploatacyjnych, czyli rażącej nieodpowiedzialności właściciela hali, który nie zadbał o prowadzenie odśnieżania dachu obiektu, mimo że taki wymóg był postawiony przy odbiorze hali w 2000 r. oraz powtórzony ponownie po uszkodzeniu konstrukcji w 2002 r. Nie prowadzono odśnieżania dachu nawet wtedy, gdy ilość opadów była rekordowo duża w okresie poprzedzającym katastrofę, mimo że opady z 2002 r. były dostatecznie wyraźnym ostrzeżeniem. Jest to trudno zrozumieć, ponieważ koszty odśnieżania dachu nie były przecież ogromne, a w porównaniu z kosztami jego przeróbki – byłyby wręcz znikome. Z moralnego punktu widzenia nie istnieje nic, co mogłoby usprawiedliwić takie zaniedbanie, ani też nic, co mogłoby uchylić współodpowiedzialność za katastrofę wchodzących w grę osób. W relacjach pomiędzy właścicielem a konstruktorem hali widzimy bardzo niebezpieczne zjawisko przesuwania granicy odpowiedzialności. Właściciel nie odśnieżał dachu, gdyż najwyraźniej oczekiwał, że dach, zaprojektowany z uwzględnieniem opadów śniegu, powinien te opady wytrzymać. Konstruktor z kolei, zamiast dokonać gruntownego sprawdzenia konstrukcji dachu po awarii z 2002 r., wykonał jedynie miejscowe naprawy, licząc, że właściciel będzie w przyszłości prowadził regularne odśnieżanie dachu. Tuż po tej katastrofie w całej Polsce rozpoczęto akcję odśnieżania i kontrolę stanu utrzymania dachów o dużych powierzchniach. M. Pyka, *Katastrofa hali targowej w Katowicach*, s. 5, <https://ruj.uj.edu.pl/server/api/core/bitstreams/ecfab935-c651-4330-a6fb-8e89fb065e73/content> [dostęp: 3.01.2025].

Finansowanie odśnieżania dróg należy do zarządcy terenu, na którym jest zlokalizowana droga, a w przypadku jego braku – do właściciela tego terenu². Moim zdaniem, źródło obowiązku odśnieżania dróg można wywodzić z Konstytucji RP z 1997 r.³. Wobec każdej indywidualnej osoby fizycznej wynika on z jej art. 82, stanowiącego, iż: „obowiązkiem obywatela polskiego jest wierność Rzeczypospolitej Polskiej oraz troska o dobro wspólne”. Co prawda w cytowanym przepisie kategoria „dobra wspólnego” nie została dookreślona, lecz z interpretacji preambuły konstytucyjnej można zasadnie wnioskować, że dobrem wspólnym będzie bezpieczeństwo na terytorium Polski (słowa arengi: „wobec dobra wspólnego” – Polski). Obowiązek ten konkretyzuje art. 1 Konstytucji RP, w słowach: „Rzeczpospolita Polska jest dobrem wspólnym wszystkich obywateli”. A zatem, trzymając się literalnej interpretacji ustawy zasadniczej, ów obowiązek będzie spoczywał na „obywatelu polskim”. Tymczasem przepisy prawa składające się na system prawny, a doprecyzowujące obowiązek odśnieżania, posługują się szerszymi kategoriami pojęciowymi.

Z całą pewnością jednak pojedyncza osoba fizyczna faktycznie nie poradziłaby sobie z odśnieżeniem terenu przekraczającego zakres przedmiotu jej prawa własności. I tu uwidacznia się ogromna rola organów samorządów terytorialnych. Pomimo że, zgodnie z art. 16 ust. 1 Konstytucji RP, „ogół mieszkańców jednostek zasadniczego podziału terytorialnego stanowi z mocy prawa wspólnotę samorządową”, to wszakże nie na ogół mieszkańców, ale właśnie na organy samorządu terytorialnego nałożono obowiązek odśnieżania dróg. Źródłem ich obowiązku w badanym zakresie można poszukiwać w art. 166 ust. 1 Konstytucji RP, zgodnie z którym: „zadania publiczne służące zaspokajaniu potrzeb wspólnoty samorządowej są wykonywane przez jednostkę samorządu terytorialnego jako zadania własne”. Zostały one wyszczególnione w trzech „ustawach samorządowych”.

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁴ określa zadania własne gminy. Zgodnie z jej art. 7 ust. 1 pkt 2, „zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego”. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym⁵ wylicza katalog zadań publicznych. Zgodnie z jej art. 4 ust. 1 pkt 6, „powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie transportu zbiorowego i dróg publicznych”. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa⁶ wylicza zadania samorządu województwa. Zgodnie z art. 14 ust. 1 pkt 10, „samorząd województwa wykonuje zadania o charakterze wojewódzkim określone ustawami, w szczególności w zakresie transportu zbiorowego i dróg publicznych”. Jednak, co warto podkreślić, powołane trzy ustawy samorządowe *expressis verbis* nie odnoszą się do odśnieżania. Mimo to nie można czynić z tego powodu zarzutu wadliwości legislacyjnej, gdyż zwrot „określone ustawami” niweluje to *prima facie* niedoprecyzowanie, przeoczenie.

Obowiązek będący przedmiotem komentarza *expressis verbis* wynika z ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych⁷. Przywołane źródło prawa w art. 4 pkt 20 głosi, że utrzymanie drogi to wykonywanie robót konserwacyjnych, porządkowych i innych zmierzających do zwiększenia bezpieczeństwa i wygody ruchu, w tym także

² M. Szreniawska, *Administracyjnoprawne aspekty odśnieżania dróg*, „Studenckie Zeszyty Naukowe” 2006, nr 9/13, s. 57.

³ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.).

⁴ Tj.: Dz.U. z 2024 r., poz. 1465.

⁵ Tj.: Dz.U. z 2024 r., poz. 107.

⁶ Tj.: Dz.U. z 2024 r., poz. 566.

⁷ Tj.: Dz.U. z 2024 r., poz. 320.

odśnieżanie i zwalczanie śliskości zimowej. To istotny przepis w ramach powołanej ustawy, albowiem zawiera definicje legalne, czyli tłumaczy to, co oznaczają użyte w ustawie określenia. Z pewnością odśnieżanie realizuje pożądaną wartość, jaką w społeczeństwie stanowi bezpieczeństwo.

Zgodnie z art. 25 ust. 7, „odśnieżanie i zwalczanie śliskości zimowej na wiadukcie, o którym mowa w ust. 5, należy do zarządcy drogi, w ciągu której usytuowany jest ten wiadukt”. Przepis odsyła do art. 25 ust. 5 stanowiącego, że: „budowa, przebudowa, remont, ochrona i utrzymanie wiaduktu w ciągu drogi publicznej nad inną drogą publiczną należy do zarządcy drogi właściwego dla drogi wyższej kategorii”. A zatem chodzi nie o każdy wiadukt, ale o taki, znajdujący się w ciągu drogi publicznej nad inną drogą publiczną. Zaś stosownie do art. 25 ust. 8 ustawy, „koszty odśnieżania i zwalczania śliskości zimowej na wiadukcie, o którym mowa w ust. 5, ponosi zarządca drogi, w ciągu której usytuowany jest ten wiadukt”. Konkludować trzeba, że tylko zarządca drogi publicznej, w ciągu której usytuowany jest ten wiadukt, ponosi koszty odśnieżania.

Normatywna konkretyzacja samorządowych zadań własnych, w zakresie analizowanej problematyki, następuje w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach⁸. Zgodnie z jej art. 3 ust. 2 pkt 11: „gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności zapobiegają zanieczyszczeniu ulic, placów i terenów otwartych, w szczególności przez: zbieranie i pozbywanie się, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 4, błota, śniegu, lodu oraz innych zanieczyszczeń uprzątniętych z dróg dla pieszych przez właścicieli nieruchomości oraz odpadów zgromadzonych w przeznaczonych do tego celu pojemnikach ustawionych na drodze dla pieszych”.

Rozdział 3. ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach dotyczy obowiązków właścicieli nieruchomości, zaś art. 5 wyraża obowiązek utrzymania czystości i porządku. Zgodnie z ust. 1 pkt 4, „właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku przez uprzątnięcie błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z dróg dla pieszych położonych wzdłuż nieruchomości, przy czym za taką drogę uznaje się wydzieloną część drogi publicznej przeznaczoną do ruchu pieszych położoną bezpośrednio przy granicy nieruchomości; właściciel nieruchomości nie jest obowiązany do uprzątnięcia drogi dla pieszych, na której jest dopuszczony płatny postój lub parkowanie pojazdów samochodowych”. Z art. 5 ust. 3 Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wynika, że: „uprzątnięcie i pozbycie się błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z wydzielonych krawężnikiem lub oznakowaniem poziomym torowisk pojazdów szynowych, znajdujących się na terenie gminy, należy do obowiązków przedsiębiorców użytkujących te torowiska”. Natomiast art. 5 ust. 4 pkt. 2) i 3) ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach stanowi, że: „Obowiązki utrzymania czystości i porządku na drogach publicznych należą do zarządu drogi. Do obowiązków zarządu drogi należy także pozbycie się błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń uprzątniętych z dróg dla pieszych przez właścicieli nieruchomości przyległych do drogi publicznej; czy uprzątnięcie i pozbycie się błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z dróg dla pieszych, jeżeli zarząd drogi pobiera opłaty z tytułu postoju lub parkowania pojazdów samochodowych na takiej drodze dla pieszych”. Z art. 5 ust. 5 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wynika, że: „obowiązki utrzymania czystości i porządku na terenach innych niż wymienione w ust. 1–4 należą do gminy. Do obowiązków gminy należy także uprzątnięcie i pozbycie się błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z dróg dla pieszych, jeżeli gmina pobiera opłaty z tytułu postoju lub parkowania pojazdów samochodowych na takiej drodze dla pieszych, oraz zbieranie i pozbycie się odpadów zgromadzonych w pojemnikach lub

⁸ Tj.: Dz.U. z 2024 r., poz. 399.

workach do tego przeznaczonych, umieszczonych na tej drodze dla pieszych, utrzymanie tych pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym oraz utrzymanie w odpowiednim stanie sanitarnym i porządkowym miejsc gromadzenia odpadów”.

Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy

Na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, „rada gminy, po zasięgnięciu opinii państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, uchwała regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy”. Regulamin jest aktem prawa miejscowego. Z jej art. 4 ust. 2 lit. c) wynika, że Regulamin określa szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie gminy dotyczące wymagań w zakresie uprzątnięcia błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z części nieruchomości służących do użytku publicznego.

Na gruncie wskazanych wytycznych doszło do rozbieżności w orzecznictwie sądów administracyjnych. Według części sądów dopuszczalne jest wskazanie w regulaminie częstotliwości uprzątnięcia śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń. Odmienny pogląd wskazuje zaś, że takie działanie jest niezgodne z prawem. Dowodem na poparcie pierwszego poglądu może być wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy z dnia 6 stycznia 2009 r.⁹, w którym orzeczono, iż: „art. 4 ust. 2 pkt 1 lit. b stanowi podstawę do określenia w regulaminie tylko tego, w jakim terminie i ewentualnie w jaki sposób właściciel nieruchomości sąsiadującej z chodnikiem ma obowiązek usunąć błoto, śnieg, lód i inne zanieczyszczenia z tego chodnika. Rada Gminy nie ma prawnego umocowania do nałożenia na właścicieli nieruchomości obowiązków dotyczących utrzymywania w czystości innych miejsc niż chodnik i to tylko bezpośrednio przylegający do danej nieruchomości”. Natomiast więcej argumentów można odnaleźć na rzecz wsparcia drugiego punktu widzenia niedopuszczającego określenia częstotliwości odśnieżania jako niezgodnego z prawem. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Kielcach wyrokiem z 2019 r. orzekł, że: „niezgodne z prawem jest określenie przez radę gminy, zgodnie z którym właściciele nieruchomości powinni uprzątnąć zanieczyszczenia niezwłocznie, ponieważ określenie częstotliwości wykonywania tych obowiązków nie została przewidziana w obowiązkach uregulowanych w art. 4 ust. 2 pkt 1 lit. b ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach”¹⁰. W innym wyroku z 2018 r. WSA orzekł, że: „niezgodne z prawem jest nałożenie obowiązku, zgodnie z którym właściciele nieruchomości powinni uprzątnąć błoto, śnieg, lód z chodników położonych wzdłuż nieruchomości «niezwłocznie», ponieważ określenie częstotliwości wykonywania tych obowiązków nie została przewidziana w obowiązkach uregulowanych w art. 4 ust. 2 pkt 1 lit. b ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach”¹¹. Natomiast w sprawie z 2016 r. poznański WSA orzekł, iż: „za przekroczenie upoważnienia ustawowego uznać należy wprowadzenie obowiązku niezwłocznego oczyszczania chodnika położonego wzdłuż nieruchomości i innych części nieruchomości służących do użytku publicznego ze śniegu, lodu oraz usuwania z nich błota i innych zanieczyszczeń. Regulacja ta poprzez nakazanie «niezwłoczności» podjęcia wskazanych działań, wykracza poza zakres normy kompetencyjnej zawartej w art. 4 ust. 2 pkt 3 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku

⁹ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy z dnia 6 stycznia 2009 r., II SA/Bd 611/08, LEX nr 509625.

¹⁰ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach z dnia 21 listopada 2019 r., II SA/Ke 786/19, LEX nr 2757084.

¹¹ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 17 stycznia 2018 r., VIII SA/Wa 655/17, LEX nr 2441306.

w gminach”¹². W tą linię orzeczniczą wpisuje się wyrok z 2015 r., zgodnie z którym: „Rada Miejska dokonała modyfikacji normy ustawowej poprzez dodanie słowa «niezwłocznie», który należało wyeliminować z treści uchwały”¹³ oraz wyrok z 2013 r., orzekający, iż: „niezgodne z prawem jest określenie przez radę gminy, zgodnie z którym właściciele nieruchomości powinni uprzątnąć błoto, śnieg, lód z chodników położonych wzdłuż nieruchomości niezwłocznie, ponieważ określenie częstotliwości wykonywania tych obowiązków nie została przewidziana w obowiązkach uregulowanych w art. 4 ust. 2 pkt 1 lit. b ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach”¹⁴. Na podstawie przedstawionych wyżej rozbieżności, za dominujące należy uznać stanowisko, zgodnie z którym wskazanie w regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, częstotliwości uprzątnania błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z części nieruchomości, służących do użytku publicznego, należy uznać za niezgodne z prawem. Często bowiem w przedmiotowym regulaminie pojawia się pojęcie „niezwłocznego” usuwania błota, śniegu czy lodu, co na podstawie zaprezentowanych orzeczeń należy uznać za niedopuszczalne. Pogląd przeciwny jest poglądem odosobnionym

Szczecin

Uchwała Rady Miasta Szczecin z 2020 r.¹⁵ stanowi, że „§ 4.1. Właściciele nieruchomości mają obowiązek uprzątnięcia błota, śniegu, lodu, liści, odchodów zwierzęcych, trawy, chwastów i innych zanieczyszczeń z części nieruchomości służących do użytku publicznego. Uprzątnięcie błota, śniegu, lodu musi odbywać się w czasie zapewniającym bezpieczeństwo w ruchu pieszym i w co najmniej 2/3 szerokości terenów wskazanych w ust. 1 (nieruchomości służących do użytku publicznego), natomiast innych zanieczyszczeń, w tym liści, systematycznie w miarę występujących potrzeb. 3. Uprzątnięcie błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń następuje poprzez użycie sprzętu mechanicznego lub ręcznie, z zastosowaniem przeznaczonych do tego celu środków, w sposób gwarantujący bezpieczeństwo osób korzystających z terenów wskazanych w ust. 1 (nieruchomości służących do użytku publicznego) oraz z zachowaniem wymogów określonych w Regulaminie. Uprzątnięcie błota, śniegu i lodu właściciel nieruchomości jest zobowiązany wykonać w sposób umożliwiający poruszanie się pieszych i pojazdów, w sposób niezanieczyszczający chodników, jezdni, dróg dla rowerów. Piasek użyty do celów wskazanych w zdaniu 1 należy uprzątnąć po ustaniu przyczyn jego zastosowania”¹⁶. „Właściciel nieruchomości zobowiązany jest zapewnić ażeby miejsce gromadzenia odpadów komunalnych spełniało następujące dodatkowe warunki rozmieszczenia pojemników, worków oraz warunki utrzymania tych miejsc w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym: było wolne od: błota pośniegowego, śniegu, lodu”¹⁷.

¹² Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 17 lutego 2016 r., IV SA/Po 1051/15, LEX nr 2021558.

¹³ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 15 października 2015 r., IV SA/Po 585/15, LEX nr 1933093.

¹⁴ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 9 października 2013 r., IV SA/Po 741/13, LEX nr 1382988.

¹⁵ Uchwała nr XVI/534/20 Rady Miasta Szczecin z dnia 9 kwietnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miasto Szczecin, https://ecoszczecin.pl/slideshow/_24?plik=808 [dostęp: 6.01.2025].

¹⁶ Zgodnie z § 4 ust. 1–4 Regulaminu.

¹⁷ Zgodnie z § 8 ust. 3 pkt. 5 lit. d.) Regulaminu.

Bydgoszcz

Zgodnie z § 3 ust. 1. pkt 2) bydgoskiej uchwały¹⁸ „na terenie nieruchomości utrzymuje się czystość i porządek poprzez uprzątnięcie błota, śniegu, lodu oraz innych zanieczyszczeń z części nieruchomości służących do użytku publicznego”. A zatem regulacja ta, w porównaniu ze szczecińską, jest bardziej ogólna. Elementem łączącym jest z kolei odniesienie obowiązków utrzymania czystości i porządku poprzez usunięcie błota oraz śniegu do części nieruchomości przeznaczonych do użytku publicznego.

Warszawa

Warszawska uchwała¹⁹ w § 4 określa wymagania w zakresie uprzątnięcia błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z części nieruchomości służących do użytku publicznego. Zgodnie z jego ust. 1, „błoto, śnieg, lód i inne zanieczyszczenia powstałe na częściach nieruchomości służących do użytku publicznego, w szczególności na drogach wewnętrznych, chodnikach albo ścieżkach położonych w obrębie części nieruchomości służącej do użytku publicznego, placach zabaw, skwerach lub innych zieleńcach położonych w części nieruchomości służącej do użytku publicznego, uprząta się w możliwie najkrótszym czasie”. Na podstawie ust. 2, „z zastrzeżeniem ust. 3, błoto, śnieg, lód lub inne zanieczyszczenia, w przypadku braku możliwości ich niezwłocznego usunięcia, uprząta się do miejsc, nieutrudniających swobodnego korzystania z części nieruchomości służącej do użytku publicznego”. Stosownie do ust. 3, „błoto, śnieg, lód i inne zanieczyszczenia, które wymagają zgromadzenia w przyzmacach przeznaczonych do transportu przez podmiot właściwy do świadczenia usług w tym zakresie, uprząta się do miejsc zapewniających dostęp dla ich odbioru”. Zaś § 12, określający zasady dotyczące utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym i porządkowym miejsc gromadzenia odpadów, w ust. 1 pkt. 5) precyzuje, że „miejsce gromadzenia odpadów należy utrzymywać we właściwym stanie sanitarnym i porządkowym poprzez bieżące czyszczenie i usuwanie błota, śniegu, lodu lub innych zanieczyszczeń z nawierzchni, na której ustawione są pojemniki”.

Kraków

Krakowska uchwała²⁰ zawiera Dział IV dedykowany wymaganiom w zakresie uprzątnięcia błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z części nieruchomości służących do użytku publicznego. Zgodnie z art. 14 ust. 1, „właściciele nieruchomości obowiązani są do uprzątnięcia błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń: 1) z części nieruchomości udostępnionej do użytku publicznego; 2) z wydzielonej części drogi publicznej przeznaczonej dla ruchu pieszego (chodnika) położonej bezpośrednio przy

¹⁸ Uchwała nr XI/140/15 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie uchwalenia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Bydgoszczy, https://edzienniki.bydgoszcz.uw.gov.pl/WDU_C/2015/1625/akt.pdf [dostęp: 6.01.2025].

¹⁹ Uchwała nr XCI/3002/2023 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z 7 grudnia 2023 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie m.st. Warszawy, https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2023/14577/akt.pdf [dostęp: 6.01.2025].

²⁰ Uchwała nr LXXXIII/2359/22 Rady Miasta Krakowa z dnia 27 kwietnia 2022 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miejskiej Kraków, <https://www.bing.com/search?q=Regulamin+utrzymania+czysto%C5%9Bci+i+porz%C4%85dku+na+terenie+Krakowa&qsn=&form=QBRE&sp=-1&ghc=1&lq=0&pq=regulamin+utrzymania+czysto%C5%9Bci+i+porz%C4%85dku+na+terenie+krakowa&sc=2-60&sk=&cvid=810481F0F47842FDBDA2150638F3D43E&ghsh=0&ghacc=0&ghpl=&ntref=1> [dostęp: 6.01.2025].

granicy nieruchomości, zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 4 ustawy”. Stosownie do ust. 2, „usuwanie błota, śniegu i lodu następuje niezwłocznie, natomiast innych zanieczyszczeń, w tym liści, systematycznie w miarę występujących potrzeb. Błoto, śnieg, lód i inne zanieczyszczenia, w tym liście, należy przymować na chodniku przy krawędzi jezdni z zachowaniem odstępu minimum 1 m od pnia drzewa, w sposób nieutrudniający ruchu pieszych i pojazdów. Materiał użyty do likwidacji śliskości chodnika należy usunąć z chodnika po ustaniu przyczyn jego zastosowania w sposób umożliwiający jego powtórne wykorzystanie”. Zgodnie z ust. 3, „właściciele nieruchomości zobowiązani są do niezwłocznego usuwania sopli lodowych oraz nawisów śnieżnych stwarzających zagrożenie dla przechodniów z budynków i ich części oraz z urządzeń infrastruktury technicznej, a także do oznakowania takiego miejsca w sposób widoczny”. Zaś stosownie do ust. 4, „wykonawcy robót budowlanych zobowiązani są do utrzymywania w stałej czystości wjazdu i wyjazdu z terenu budowy oraz terenów przyległych, w tym ulic i chodników zanieczyszczonych w wyniku prowadzonych robót budowlanych”. Natomiast art. 26 pkt 9) stanowi, że: „właściciele nieruchomości zobowiązani są do utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym i porządkowym miejsc gromadzenia odpadów, w szczególności poprzez zabezpieczenie miejsc gromadzenia odpadów komunalnych przed zalewaniem odpadów przez wody opadowe i roztopowe oraz usuwanie z tego terenu błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń”. Z kolei z art. 36 ust. 1 pkt. 1) wynika zakaz „gromadzenia w pojemnikach na odpady komunalne: śniegu, lodu, gorącego popiołu i żużlu, odpadów z remontów, gruzu, gleby i ziemi, w tym kamieni, szlamów, substancji toksycznych, substancji radioaktywnych, żrących i wybuchowych”.

Gdańsk

Gdańska uchwała²¹ w § 4 ust. 1 przewiduje, że „obowiązek właścicieli nieruchomości uprzątnięcia błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z części nieruchomości udostępnionej do użytku publicznego oraz z chodników położonych wzdłuż nieruchomości powinien być realizowany codziennie do godz. 8:00, a w przypadku intensywnych opadów śniegu – w ciągu 6 godzin od ustania opadów, poprzez: 1) zamiatanie, zbieranie, grabienie, zmywanie, itp.; 2) odgarnięcie śniegu i błota pośniegowego w miejsce nie powodujące zakłóceń w ruchu pieszych; 3) usuwanie śliskości z zachowaniem wymagań określonych w przepisach dotyczących rodzajów i warunków stosowania środków, które mogą być używane na drogach publicznych oraz ulicach i placach; 4) uprzątnięcie z chodnika piasku lub kruszywa użytego do likwidacji śliskości niezwłocznie po ustaniu przyczyn jego stosowania”. Z ust. 2 wynika, że: „uprzątnięcie śniegu, lodu, błota i innych zanieczyszczeń z chodników nie może zostać dokonane na teren jezdni. Dopuszcza się składowanie pod drzewami: śniegu, lodu i błota pośniegowego – wyłącznie niezawierających środków chemicznych używanych do usuwania śliskości”. Z kolei ust. 3 stanowi, że: „selektywnie zebrane liście oraz odrębnie zebrane inne zanieczyszczenia, uprzątnięte przez właścicieli nieruchomości z chodników przyległych do drogi publicznej, będą odbierane przez zarząd tej drogi. Odpady, zgromadzone w workach, winny być wystawione w pas drogowy w sposób nieutrudniający poruszanie się pieszym i pojazdom. Potrzebę odbioru ww. worków zgłasza się do Gdańskiego Centrum Kontaktów za pośrednictwem adresu e-mail: kontakt@gdansk.gda.pl lub nr tel. 58 52 44 500. Zgromadzony śnieg i lód będą

²¹ Uchwała nr XVII/423/19 Rady Miasta Gdańska z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Gdańska, <https://download.cloudgdansk.pl/gzdiz-pl/d/2023105008/regulamin-utrzymania-czystosci-i-porzadku-na-terenie-miasta-gdanska.pdf> [dostęp: 6.01.2025].

wywożone w uzasadnionych przypadkach”. Natomiast z § 9 ust. 3 wynika, że: „pojemniki rozmieszcza się w miejscu zapewniającym podmiotowi odbierającemu odpady komunalne bezpośredni dojazd do tych pojemników za pomocą wyspecjalizowanego pojazdu o dopuszczalnej masie całkowitej co najmniej 26 Mg, z uwzględnieniem panujących warunków atmosferycznych (lód, śnieg, deszcz) oraz możliwość mechanicznego opróżniania pojemników przez ten pojazd”. Uchwała precyzuje w § 11 ust. 2 pkt. 6, że: „miejsca gromadzenia odpadów utrzymuje się w odpowiednim stanie sanitarnym i porządkowym, w szczególności poprzez zabezpieczenie terenu bezpośrednio pod pojemnikami i workami przed gromadzeniem się odcieków, wód opadowych i roztopowych oraz uprzątnięcie z tego terenu śniegu i lodu”.

Przejęcie obowiązków przez gminę

Z art. 6a ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wynika, że rada gminy może, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, przejąć od właścicieli nieruchomości wszystkie albo wskazane obowiązki, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3b w zakresie pozbywania się nieczystości ciekłych oraz art. 5 ust. 1 pkt 4 (a zatem uprzątnięcia błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z dróg dla pieszych położonych wzdłuż nieruchomości, przy czym za taką drogę uznaje się wydzieloną część drogi publicznej przeznaczoną do ruchu pieszych położoną bezpośrednio przy granicy nieruchomości; właściciel nieruchomości nie jest obowiązany do uprzątnięcia drogi dla pieszych, na której jest dopuszczony płatny postój lub parkowanie pojazdów samochodowych).

Co ważne, przejmując obowiązki, rada gminy ustala opłatę ponoszoną przez właścicieli nieruchomości za wykonywanie przejętych obowiązków. Opłata ta jest ustalana w sposób zryczałtowany za okresowe pozbywania się określonej ilości wskazanego rodzaju nieczystości ciekłych oraz uprzątnięcie błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z dróg dla pieszych położonych wzdłuż nieruchomości. Wysokość opłaty jest uzależniona od faktycznych kosztów ponoszonych przez gminę z tytułu zorganizowania i funkcjonowania systemu zagospodarowywania nieczystości ciekłych oraz uprzątnięcia błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z dróg dla pieszych położonych wzdłuż nieruchomości.

Pragmatyka realizacji obowiązku odśnieżania dróg

Centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach dróg krajowych jest Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad, do którego należy wykonywanie zadań zarządcy dróg krajowych, w tym ich odśnieżanie²².

Drogi odśnieżane są w kolejności od najbardziej ważnych dla transportu do mniej istotnych i rzadziej uczęszczanych, zgodnie z klasyfikacją na drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne i wewnętrzne. W wielu gminach funkcjonuje klasyfikacja dróg na standardy oznaczane literami²³. W pierwszej kolejności odśnieżane powinny być drogi o największym znaczeniu dla ruchu drogowego, np. w okolicach ośrodków zdrowia, ulice przy szkołach i przedszkolach, ulice o znacznym wzniesieniu, a także drogi i skrzyżowania o dużym natężeniu ruchu²⁴. Wśród zaniedbań związanych z odśnieżaniem dróg wyliczane są zwykle: brak profilaktyki zwalczania

²² M. Szreniawska, *Administracyjnoprawne...*, op. cit., s. 57.

²³ Zarządzenie nr 46 Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 25 października 1994 r. (Dz.Urz. MTiGM Nr 10, poz. 20).

²⁴ M. Szreniawska, *Administracyjnoprawne...*, op. cit., s. 58.

śliskości zimowej, niedostateczne wykształcenie kadr, niski poziom współdziałania drogowców z lokalnymi społecznościami²⁵. Często do odśnieżania i zapobiegania śliskości drogowej wykorzystywane są niedoskonałe technologie. W wielu krajach do walki ze śniegiem na drogach używana jest solanka, kiedy w Polsce i większości krajów Europy Wschodniej stosuje się tradycyjnie sól w stanie krystalicznym²⁶.

Zadania gminne realizowane przez inne podmioty

Jak już to zostało ustalone w analizie, niektóre kwestie związane z odśnieżaniem dróg, takie jak to, w jakim terminie po zakończonych opadach należy rozpocząć odśnieżanie, są doprecyzowywane przez uchwałę rady gminy. Odśnieżanie gminnych dróg, ulic, mostów, placów należy do zadań własnych gminy. Gmina może wykonywać zadania z zakresu właściwości powiatu lub województwa na zasadzie porozumień z tymi jednostkami samorządu terytorialnego²⁷. Porozumienia takie mogą dotyczyć odśnieżania dróg powiatowych i wojewódzkich. Faktyczne przekazanie zadań z zakresu odśnieżania przez gminę wyspecjalizowanemu podmiotowi prywatnemu jest formą prywatyzacji zadań publicznych²⁸. W celu wyłonienia firmy najbardziej odpowiedniej do wykonywania prac związanych z odśnieżaniem przeprowadzane są przetargi²⁹.

Na tle rozstrzygnięcia spraw związanych z udzieleniem zamówienia publicznego na świadczenie usługi odśnieżania dróg gminnych na terenie gminy, organy administracji w swoich orzeczeniach akcentowały, że na gminie ciąży ustawowy obowiązek odśnieżania i zwalczania śliskości na drogach gminnych, wynikający z art. 8 ust. 2 w zw. z art. 4 pkt 20 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych³⁰. W innej sprawie wojewoda pomorski zauważył, że w świetle definicji legalnej, wynikającej z powołanego przepisu art. 4 pkt 20 ustawy o drogach publicznych, przez utrzymanie drogi należy rozumieć wykonywanie robót konserwacyjnych, porządkowych i innych zmierzających do zwiększenia bezpieczeństwa i wygody ruchu, w tym także odśnieżanie i zwalczanie śliskości zimowej³¹. W kolejnej sprawie akcentowano, iż: „zarządca dróg ma ustawowy obowiązek utrzymania nawierzchni drogi, chodników, drogowych obiektów inżynierskich, urządzeń zabezpieczających ruch i innych urządzeń związanych z drogą, wykonywania robót interwencyjnych, robót utrzymaniowych i zabezpieczających (art. 20 pkt 4 i 1 ustawy o drogach)”. Jak wynika z definicji legalnej utrzymania, zawartej w art. 4 pkt 20 ustawy o drogach, polega ono, na wykonywaniu robót konserwacyjnych, porządkowych i innych zmierzających do zwiększenia bezpieczeństwa i wygody ruchu, w tym także odśnieżanie i zwalczanie śliskości zimowej. Powyżej czytamy, że zamawiający jest ustawowo zobowiązany do zapewnienia bezpieczeństwa użytkownikom drogi poprzez wykonywanie wszelkich prac niezbędnych dla utrzymania należytego stanu dróg. W tym celu zamawiający cyklicznie ogłasza przetargi na wykonywanie usług utrzymania dróg krajowych na obszarze będącym w jego właściwości, tj. obszarze województwa wielkopolskiego. W celu zapewnienia ww. wykonania ciążących na zamawiającym obowiązków ustawowych ogłosił on

²⁵ R. Przywarska, *Podstawy oczyszczania miast i terenów wiejskich*, Bytom 2003, s. 129.

²⁶ *Ibidem*, s. 129; M. Szreniawska, *Administracyjnoprawne...*, op. cit., s. 59.

²⁷ B. Dolnicki, *Samorząd terytorialny*, Kraków 2003, s. 168.

²⁸ L. Zacharko, *Prywatyzacja zadań publicznych gminy – studium administracyjnoprawne*, Katowice 2000, s. 19.

²⁹ M. Szreniawska, *Administracyjnoprawne...*, op. cit., s. 60.

³⁰ Postanowienie Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 17 grudnia 2021 r., KIO/W 102/21.

³¹ Rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Pomorskiego z dnia 30 kwietnia 2021 r., PN-II.4131.29.2021.IM.

i rozstrzygnął postępowanie pn. „Bieżące i zimowe utrzymanie dróg krajowych na terenie województwa wielkopolskiego”³².

Skutki niewykonania obowiązku odśnieżania

Do właścicieli i zarządców nieruchomości należy obowiązek systematycznego sprzątania śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z chodników położonych wzdłuż posesji. Odpowiedzialność za stan chodników jest związana z własnością drogi. Za chodniki przy drogach wojewódzkich odpowiada Wojewódzki Zarząd Dróg. Za drogi miejskie wraz z chodnikami odpowiada Miejska Służba Drogowa. Właściciele posesji mają obowiązek odśnieżania chodnika na szerokość swojej posesji, a nawet jezdni do połowy jeżeli nie jest ona szersza niż 14 m.

Zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, „Kto nie wykonuje obowiązków wymienionych w art. 5 ust. 1 lub 1a – podlega karze grzywny”. *Prima facie* wydawać by się mogło, że sprawcą tego czynu zabronionego może być każdy zdolny do ponoszenia odpowiedzialności, jednak wykładnia systemowa art. 5 ust. 1 zawęża go do właścicieli nieruchomości. Natomiast zgodnie z art. 10 ust. 2a., „karze określonej w ust. 2 podlega także ten, kto nie wykonuje obowiązków określonych w regulaminie”. A zatem, osoby nie wykonujące należących do nich obowiązków w zakresie odśnieżania podlegają karze grzywny, jednak Straż miejska i Policja mogą ograniczyć się tylko do upomnienia. Zima wymaga maksymalnego wysiłku służb drogowych. Dla zarządzających drogami zimowe utrzymanie nawierzchni dróg w stanie umożliwiającym bezproblemową jazdę jest dużym przedsięwzięciem organizacyjnym. W odśnieżaniu dróg biorą udział zarówno podmioty publiczne, jak też prywatne, wyłaniane w drodze przetargów. Ideałem jest zapewnienie użytkownikom dróg jednakowych, wysokich standardów korzystania z dróg, bez względu na warunki meteorologiczne, jednak często administracja drogowa może najwyżej łagodzić skutki zimy³³.

Zakończenie

Odśnieżanie nie jest dowolną czynnością faktyczną, której dokonanie ma charakter fakultatywny. W aspekcie prawnym stanowi ono obowiązek: właścicieli nieruchomości, przedsiębiorców użytkujących torowiska, zarządu drogi, czy gminy. Z pewnością odśnieżanie realizuje pożądaną wartość, jaką w społeczeństwie stanowi bezpieczeństwo – indywidualne, grupowe, publiczne, ekologiczne. Analiza wybranych uchwał miejskich, w sprawie przyjęcia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, pozwala wnioskować, że jedynie bydgoska nie zawiera postanowień co do czasu usunięcia błota czy śniegu. Uchwała szczecińska przesądza, że „uprzątnięcie błota, śniegu, lodu musi odbywać się w czasie zapewniającym bezpieczeństwo w ruchu pieszym”, natomiast warszawska – że: „błoto, śnieg, lód i inne zanieczyszczenia powstałe na częściach nieruchomości służących do użytku publicznego, w szczególności na drogach wewnętrznych, chodnikach albo ścieżkach położonych w obrębie części nieruchomości służącej do użytku publicznego, placach zabaw, skwerach lub innych zieleńcach położonych w części nieruchomości służącej do użytku publicznego, uprząta się w możliwie najkrótszym czasie”. Natomiast uchwała krakowska stanowi, iż: „usuwanie błota, śniegu i lodu następuje niezwłocznie, natomiast innych zanieczyszczeń, w tym liści, systematycznie w miarę występujących

³² Postanowienie Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 20 listopada 2015 r., KIO/W 23/15.

³³ M. Szreniawska, *Administracyjnoprawne...*, op. cit., s. 61.

potrzeb”. Zaś gdańska uchwała postanawia, że: „obowiązek właścicieli nieruchomości uprzątnięcia błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z części nieruchomości udostępnionej do użytku publicznego oraz z chodników położonych wzdłuż nieruchomości powinien być realizowany codziennie do godz. 8:00, a w przypadku intensywnych opadów śniegu – w ciągu 6 godzin od ustania opadów”. Na podstawie dokonanej analizy, za dominujące należy uznać stanowisko, zgodnie z którym wskazanie w regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, częstotliwości uprzątnięcia błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z części nieruchomości, służących do użytku publicznego, należy uznać za niezgodne z prawem. Wypada zgodzić się z tezą o tym, że: „lokalna polityka publiczna oznacza działania skierowane na rozwiązanie ważnego lokalnego problemu społecznego o znaczeniu publicznym przez podmioty państwowe i samorządowe³⁴”. Niewątpliwie, przykładem rozwiązywania lokalnego problemu społecznego o znaczeniu publicznym jest sprzątnięcie opadów śniegu. To zjawisko atmosferyczne stanowi realne zagrożenie dla bezpieczeństwa i dlatego polityka publiczna realizowana przez władzę państwową powinna być uzupełniona przez jednostki samorządu terytorialnego, które najlepiej znają miejscowe uwarunkowania klimatyczne, terenowe, stanowiąc właściwe przepisy prawa miejscowego oraz przyjmując odpowiednie sposoby i środki służące odśnieżaniu.

Bibliografia

Literatura

- Barański M., Partycypacyjny model samorządu terytorialnego, [w:] P. Grzywna i in. (red.), *Między ideą, pasją a działaniem: księga jubileuszowa dedykowana dr. hab. Marianowi Mitrędze*, Katowice 2017.
- Dolnicki B., *Samorząd terytorialny*, Kraków 2003.
- Przywarska R., *Podstawy oczyszczania miast i terenów wiejskich*, Bytom 2003.
- Szreniawska M., *Administracyjnoprawne aspekty odśnieżania dróg*, „*Studenckie Zeszyty Naukowe*” 2006, nr 9/13.
- Zacharko L., *Prywatyzacja zadań publicznych gminy – studium administracyjnoprawne*, Katowice 2000.

Źródła prawa

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.).
- Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Tj.: Dz.U. z 2024 r., poz. 320).
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Tj.: Dz.U. z 2024 r., poz. 1465).
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Tj.: Dz.U. z 2024 r., poz. 399).
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Tj.: Dz.U. z 2024 r., poz. 107).
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Tj.: Dz.U. z 2024 r., poz. 566).
- Zarządzenie nr 46 Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 25 października 1994 r. (Dz.Urz. MTiGM Nr 10, poz. 20).

³⁴ M. Barański, *Partycypacyjny model samorządu terytorialnego*, [w:] P. Grzywna i in. (red.), *Między ideą, pasją a działaniem: księga jubileuszowa dedykowana dr. hab. Marianowi Mitrędze*, Katowice 2017, s. 287–288.

Orzecznictwo

- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy z dnia 6 stycznia 2009 r., II SA/Bd 611/08, LEX nr 509625.
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach z dnia 21 listopada 2019 r., II SA/Ke 786/19, LEX nr 2757084.
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 15 października 2015 r., IV SA/Po 585/15, LEX nr 1933093.
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 17 lutego 2016 r., IV SA/Po 1051/15, LEX nr 2021558.
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 9 października 2013 r., IV SA/Po 741/13, LEX nr 1382988.
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 17 stycznia 2018 r., VIII SA/Wa 655/17, LEX nr 2441306.

Akty stosowania prawa

- Postanowienie Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 20 listopada 2015 r., KIO/W 23/15.
- Rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Pomorskiego z dnia 30 kwietnia 2021 r., PN-II.4131.29.2021.IM.
- Postanowienie Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 17 grudnia 2021 r., KIO/W 102/21.

Strony internetowe

- Pyka M., *Katastrofa hali targowej w Katowicach*, <https://ruj.uj.edu.pl/server/api/core/bitstreams/ecfab935-c651-4330-a6fb-8e89fb065e73/content> [dostęp: 3.01.2025].
- Uchwała nr LXXXIII/2359/22 Rady Miasta Krakowa z dnia 27 kwietnia 2022 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miejskiej Kraków, <https://www.bing.com/search?q=Regulamin+utrzymania+czysto%C5%9Bci+i+porz%C4%85dku+na+terenie+Krakowa&qsn=&form=QBRE&sp=-1&ghc=1&lq=0&pq=regulamin+utrzymania+czysto%C5%9Bci+i+porz%C4%85dku+na+terenie+krakowa&sc=2-60&sk=&cvid=810481F0F47842FDBDA2150638F3D43E&ghsh=0&ghacc=0&ghpl=&ntref=1> [dostęp: 6.01.2025].
- Uchwała nr XCI/3002/2023 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z 7 grudnia 2023 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie m.st. Warszawy, https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2023/14577/akt.pdf [dostęp: 6.01.2025].
- Uchwała nr XI/140/15 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie uchwalenia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Bydgoszczy, https://edzienniki.bydgoszcz.uw.gov.pl/WDU_C/2015/1625/akt.pdf [dostęp: 6.01.2025].
- Uchwała nr XVI/534/20 Rady Miasta Szczecin z dnia 9 kwietnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miasto Szczecin, https://ecoszczecin.pl/slideshow/_24?plik=808 [dostęp: 6.01.2025].
- Uchwała nr XVII/423/19 Rady Miasta Gdańska z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Gdańska, <https://download.cloudgdansk.pl/gzdiz-pl/d/2023105008/regulamin-utrzymania-czystosci-i-porzadku-na-terenie-miasta-gdanska.pdf> [dostęp: 6.01.2025].

O AUTORZE

Dr Radosław Zych – adiunkt w Katedrze Systemów Politycznych i Polityk Publicznych, w Instytucie Nauk o Polityce i Bezpieczeństwie Uniwersytetu Szczecińskiego; swoje interdyscyplinarne badania naukowe poświęca procedurom kreacyjnym, ewolucji prawa wyborczego w kontekście historii państwa i prawa, w powiązaniu z innymi dziedzinami prawa, mając na uwadze wymiar gwarancyjny podmiotowych praw wyborczych jako politycznych praw człowieka, posiada doświadczenie w organizacji i przebiegu procesu wyborczego w Polsce, pełniąc różne funkcje na rozmaitych etapach tego procesu.

STRESZCZENIE

W tekście autor zidentyfikował treść całokształtu obowiązku odśnieżania w systemie prawnym RP oraz wyodrębnił zadania poszczególnych podmiotów w tym zakresie. Szczególna uwaga została poświęcona zadaniom jednostek samorządu terytorialnego w Polsce. Autor dokonał przeglądu sposobów wykonywania obowiązku odśnieżania przez samorządy terytorialne ma przykładzie miast takich, jak Szczecin, Bydgoszcz, Warszawa, Kraków, Gdańsk. W opracowaniu zostały syntetycznie ukazane orzeczenia administracji oraz orzecznictwo sądowe.

Słowa kluczowe:

odśnieżanie, polityka publiczna, regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, samorząd terytorialny, zadania

Opinie wyrażone w powyższym tekście mają charakter autorski i nie należy ich traktować jako stanowiska Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego.

...

Warszawa, luty 2025
Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego
ul. Edwarda Jelinka 6, 01-646 Warszawa

WWW.FRDL.ORG.PL